

Krav til elektronisk bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting

Oppsummering av høringsinnspill

Sak	Offentlig konsultasjon: Varsel om krav til elektronisk bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting
Dokumentet sendes til:	Saksbehandler/Adm. enhet: Rita Berthelsen Johnsen/DUS
	Sign Ansvarlig/Adm. enhet: Bernt Anders Hoff/DUS
Til orientering:	Sign: Dokument ID: 17/00694-6 Dato: 09/11-2017

SAMMENDRAG

Bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting foregår i dag ved at operatører på Landssentralen ringer norske balanseansvarlige for manuell aktivering og deaktivering av reguleringsressurser. Det er en tidkrevende prosess, og det er behov for å effektivisere bestilling av reguleringer. Statnett har derfor sendt ut varsel om at vi vil stille krav til elektronisk bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting fra utgangen av 2019.

Vi har mottatt høringsuttalelse fra en aktør samt interesse for å benytte seg av den beskrevne kompensasjonsordningen ved tidligere oppstart fra fire aktører. Det er ingen av tilbakemeldingene som bestrider innføring av krav om elektronisk bestilling ved deltakelse i regulerkraftmarkedet.

Høringsbrevet beskriver at aktører som tar i bruk elektronisk bestilling innen 1. mars 2018, vil motta en kompensasjon. Tilbakemelding fra to av aktørene er at de er usikre på om de rekker denne fristen både med hensyn til tilstrekkelig kapasitet internt i selskapet og hos systemleverandør. I tillegg til dette har Statnett erfart at det kan ta noe lengre tid enn planlagt å få på plass viktige forbedringstiltak i den tekniske løsningen. Med dette som bakgrunn er fristen for å motta kompensasjon ved tidlig oppstart forlenget til 15. mai 2018.

For at Statnett skal ha forutsigbarhet i omfang av den bistanden som må ytes ved innføring av elektronisk bestilling, ber vi om tilbakemelding innen 15. desember 2017 fra de aktørene som planlegger godkjenning innen 15. mai 2018. Tilbakemelding kan sendes på epost til Ivar.Rorstad@statnett.no med teksten "Ny versjon av elektronisk bestilling" i emnefeltet.

1 BAKGRUNN

Statnett publiserte varselet om krav til elektronisk bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting 15. juni 2017 med en høringsfrist på tre måneder. Det ble invitert til et informasjonsmøte med bransjen 29. august 2017 for å informere om elektronisk bestilling og for å svare på spørsmål om høringen. Det var 15 deltakere på møtet som representerte 9 markedsaktører og 2 systemleverandører.

Den tekniske løsningen for elektronisk bestilling som Statnett etter planen vil ha på plass i 2018, krever programvare med funksjonalitet for å motta, godkjenne og returnere svar på bestillinger fra Statnett elektronisk. I tillegg må aktørene installere programvare for kommunikasjon med Statnett (MADES/ECP/EDX). MADES/ECP/EDX programvaren er kostnadsfri i anskaffelse, men aktørene vil kunne få noen kostnader relatert til maskinvare og timekostnader ved installasjon og konfigurasjon.

For aktører som ikke har eller vil anskaffe programvare for å håndtere meldingsutveksling med Statnett, enten egenutviklet eller fra tredjepart, vil Statnett på sikt utvikle en alternativ og forenklet løsning for elektronisk bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting. Plattform for en slik forenklet løsning er ikke avklart pr. nå. En forenklet løsning vil ikke kunne integreres mot andre aktuelle systemer hos aktør som for eksempel handels- og avregningsystemer eller EMS/AGC. Dette vil derfor kun være en løsning for aktører med få aktiveringer eller en potensiell backup-løsning for større aktører. Statnetts målsetting er at en slik forenklet løsning vil være på plass innen utgangen av 2019.

Ved bruk av elektronisk bestilling kan reguleringsressurser aktiveres i parallell i forhold til dagens sekvensielle aktivering per telefon. Elektronisk bestilling vil derfor effektivisere prosessen for Statnett, og det forventes også at aktørene vil bruke mindre tid på aktiveringsprosessen.

Elektronisk bestilling vil legge til rette for en reduksjon i minste tillatte budstørrelse i det nordiske regulerkraftmarkedet, og er et ledd i nordisk harmonisering av markedsvilkår. Redusert budstørrelse er sentralt for å legge til rette for nye aktører i regulerkraftmarkedet. Budstørrelsene vil bli definert i standardproduktene, og vil kunne gi aktørene mulighet til å treffe mer optimale driftspunkter ved reguleringer.

Elektronisk bestilling bidrar til en mer robust og sikker kommunikasjon mellom systemoperatør og balanseansvarlige aktører. Med de mekanismene som ligger i en elektronisk løsning og i kommunikasjonsbæreren MADES/ECP vil man være sikker på at den som bestiller og den som bekrefter bestillingen er den rette part. Den elektroniske løsningen vil også bidra til en tydeligere avtale på start- og stopptid samt bestilt kapasitet.

Statnett har mottatt høringsuttalelse fra Statkraft samt interesse for å benytte seg av den beskrevne kompensasjonsordningen ved tidligere oppstart fra fire aktører: Agder Energi Kraftforvaltning, Statkraft, Tafjord Kraftproduksjon og SFE Produksjon.

Krav til elektronisk bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting vil gjelde fra utgangen av 2019 når vi planlegger å ha en forenklet løsning for elektronisk bestilling på plass. Eksakt tidspunkt for kravstillelse vil bli varslet minimum 6 måneder i forkant via Landssentralens meldingstjeneste.

Statnett ønsker at så mange aktører som mulig tar i bruk elektronisk bestilling før kravet trer i kraft ved utgangen av 2019. For å oppfordre til tidligere oppstart, gir Statnett kompensasjon til de aktørene som er i gang med elektronisk bestilling innen 15. mai 2018 etter en godkjenning av Statnett. Kriteriene for kvalifikasjon vil bli formidlet til aktørene og deres systemleverandører.

Kompensasjonen på 100.000 NOK gis til aktører som har investert i programvare med funksjonalitet for å motta, godkjenne og returnere svar på bestillinger elektronisk, inkludert programvare for kommunikasjon med Statnett (MADES/ECP), og som kvalifiseres gjennom en godkjenningstest innen 15. mai 2018. Kompensasjonen utbetales tre måneder etter at aktøren er godkjent for elektronisk bestilling, og betalingen forutsetter stabil bruk i den perioden.

	2017	2018	2019
Innføre elektronisk bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting		<p style="text-align: center;">Oppstart elektronisk bestilling</p>	<p style="text-align: center;">Krav elektronisk bestilling</p>

Statnett har gjennomgått svarene og kommentert dem i dette notatet.

2 INNKOMNE TILBAKEMELDINGER

Nedenfor beskrives de mottatte innspillene og Statnetts kommentarer til innspillene.

2.1. Kompensasjonsordning ved tidlig oppstart

Agder Energi Kraftforvaltning, Statkraft, Tafjord Kraftproduksjon og SFE Produksjon har alle meldt interesse for å benytte seg av kompensasjonsordningen ved tidlig oppstart. Statkraft og SFE Produksjon gir imidlertid beskjed om at de er usikre på om de rekker fristen 1. mars 2018.

Statnetts kommentar:

I tillegg til at noen aktører melder om usikkerhet rundt fristen 1. mars 2018, har Statnett erfart at det kan ta noe lengre tid enn planlagt å få på plass viktige forbedringstiltak i den tekniske løsningen. Med dette som bakgrunn er fristen for å motta kompensasjon ved tidlig oppstart forlenget til 15. mai 2018. Dersom det blir endringer i denne fristen, vil Statnett sende ut ny informasjon om det via Landssentralens meldingstjeneste.

2.2. Bistand ved innføring av elektronisk bestilling

Statkraft presiserer at det i forkant av innføringen av elektronisk bestilling er behov for at Statnett er tilgjengelig for avklaring av tekniske grensesnitt og eventuell testing.

Statnetts kommentar:

Statnett vil være tilgjengelig for teknisk bistand og testing i forkant av innføringen av elektronisk bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting. For at Statnett skal ha forutsigbarhet i omfang av bistanden som må ytes ved innføring av elektronisk bestilling, ber vi om tilbakemelding innen 15. desember 2017 fra de aktørene som planlegger godkjenning innen 15. mai 2018. Tilbakemelding kan sendes på epost til Ivar.Rorstad@statnett.no med teksten "Ny versjon av elektronisk bestilling" i emnefeltet. De aktørene som allerede har meldt interesse via høringsinnspill, trenger ikke å gi tilbakemelding på nytt.

Statnett har til hensikt å bistå alle aktører med innføring og godkjenning av elektronisk bestilling, men aktører som har gitt tilbakemelding før 15. desember 2017 at de vil være klare og ønsker godkjenning innen 15. mai 2018, vil bli prioritert dersom pågangen blir stor rundt det tidspunktet.

2.3. Budlisten i RK-markedet

Statkraft ser positivt på at Statnett benytter en incentivordning for å motivere tidlig overgang til elektronisk bestilling. Vi presiserer imidlertid at vi forventer at budlisten i mFRR-markedet følges i perioden uavhengig av om aktøren som har budt i markedet har begynt med elektronisk bestilling eller ikke.

Statnetts kommentar:

Vilkår for anmelding, håndtering av bud og prissetting i regulerkraftmarkedet (RKM) regulerer at ved behov for opp- eller nedregulering skal tilgjengelige bud som hovedregel benyttes i prisrekkefølge. Det prinsippet gjelder uavhengig av om aktøren har elektronisk bestilling av regulerkraft eller ikke.

2.4. Sammenheng mellom RK-markedet og produksjonsflytting

Statkraft deler Statnetts syn på at elektronisk bestilling vil effektivisere aktiveringsprosessen, gi en mer robust og sikker kommunikasjon samt redusere risikoen for misforståelser når det gjelder start/stopp-tidspunkt og avtalt volum.

For å ta ut effektiviseringsgevinsten er vi avhengige av at flest mulig bestillinger kan effektueres direkte uten å gjøre endringer på aktiveringstidspunkter, volumer eller andre manuelle avtaler. For å lykkes med dette er vi avhengige av at Statnetts system ser en sammenheng mellom det som er aktivert i mFRR-markedet og produksjonsflyttingene som bestilles. I dag opplever vi ofte konflikt mellom de to bestillingene, og operatøren må inn og manuelt vurdere hvor mye av et mFRR-bud som fortsatt kan kjøres sammen med en produksjonsflytting.

Statnetts kommentar:

Pr. i dag er det ingen logisk kobling mellom mulige produksjonsflyttinger og RK bud fra samme aktør. Statnett har derfor ikke alltid tilstrekkelig underlag i sine systemer for å avklare om aktivering av en produksjonsflytting og et RK bud kommer i konflikt. Aktøren må derfor avvise elektroniske bestillinger av aktiveringer som ikke er realiserbare.

2.5. Benytte hele budkvantum

Statkraft oppfordrer også Statnett til i så stor grad som mulig å benytte hele budvolumer. Aktivering av deler av bud kan føre til at budene ikke er teknisk mulig å aktivere på grunn av begrensninger eller at man havner på et driftspunkt som det egentlig er dyrere å drift på enn budprisen tilsier.

Statnetts kommentar:

Vilkår for anmelding, håndtering av bud og prissetting i regulerkraftmarkedet (RKM) gir Statnett mulighet til å benytte deler av anmeldt kvantum til en spesifisert pris. I slike tilfeller fastsettes kvantum i samråd med budgiver. De enkelte aggregaters driftsområder er retningsgivende.

Når det er ønskelig å aktivere deler av kapasiteten av et maksimalt mulig kvantum for produksjonsflytting eller deler av et RK bud skal operatøren hos Statnett kontakte aktuell aktør for å avklare dette pr. telefon i forkant. Som en følge av dette skal bestillinger for deler av kvantum være realiserbart hos aktør.

2.6. Økt bruk av produksjonsflyttinger

Statkraft ser risikoen for at Statnetts bruk av produksjonsflyttinger vil øke ettersom det blir enklere for operatøren å gjøre mange bestillinger. Vi presiserer at med unntak av for aFRR medfører alle

endringer av settpunkt på våre aggregater en manuell operasjon, og oppfordrer derfor til begrenset bruk av produksjonsflytting.

Vi presiserer også at produksjonsflyttinger bare bør brukes til å håndtere strukturelle ubalanser som ikke løses ved bruk av produksjonsglattung og at regulerkraftmarkedet er det primære balansemarkedet ved ubalanser som varer over tid.

Statnetts kommentar:

Statnett tar til etterretning at løsningen for elektronisk bestilling legger til rette for økt bruk av produksjonsflytting. Når løsningen for elektronisk bestilling kommer i bruk igjen i 2018, vil vi i samråd med aktører som eventuelt fortsatt opplever at det er problematisk å motta mange bestillinger, finne praktiske løsninger på denne utfordringen.

3 REFERANSER

[Varsel om krav til elektronisk bestilling av regulerkraft og produksjonsflytting](#), publisert 15. juni 2017.

[Vilkår for anmelding, håndtering av bud og prissetting i regulerkraftmarkedet \(RKM\)](#), gjeldende fra 7. desember 2016